

Активи є основою економічної діяльності будь-якого підприємства. Активи – ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, приведе до надходження економічних вигод у майбутньому, згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [4]. Крім того, до активів належать різні види майна підприємства, що належать підприємству на правах власності та використовуються для здійснення статутної діяльності. Саме розуміння активів як джерела отримання грошових потоків є основою політики управління активами будь-якого підприємства [3].

Будь-яке підприємство має власну політику управління активами. Політика визначає необхідні потреби в активах, визначає їх склад, структуру, джерела фінансування з урахуванням специфіки господарської діяльності та впливу факторів зовнішнього та внутрішнього середовища.

Управляючи своїми активами підприємство визначає необхідність попередньої їхньої класифікації, зокрема за характером участі у господарському процесі та швидкості обороту на оборотні та необоротні активи [5].

Крім того, важливу роль в управлінні активами підприємства відіграє співвідношення оборотних активів і необоротних активів.

З однієї сторони, нестача оборотних активів призводить до циклічних порушень у роботі та стабільності підприємства, з іншої, нестача необоротних активів призводить до неможливості завершити заплановані обсяги виробництва, недостатності обладнання та робочих місць, що призводить до зниження ринкової вартості підприємства.

Управляючи своїми активами підприємство визначає необхідність попередньої їхньої класифікації, зокрема за характером участі у господарському процесі та швидкості обороту на оборотні та необоротні активи [5, с. 501]. Склад активів підприємства відображено на рис. 1.

Рис. 1. Склад активів підприємства згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»

Тому аналіз та оцінка оборотних і необоротних активів підприємства є складним процесом, який передбачає виконання багатьох завдань. (рис. 2).

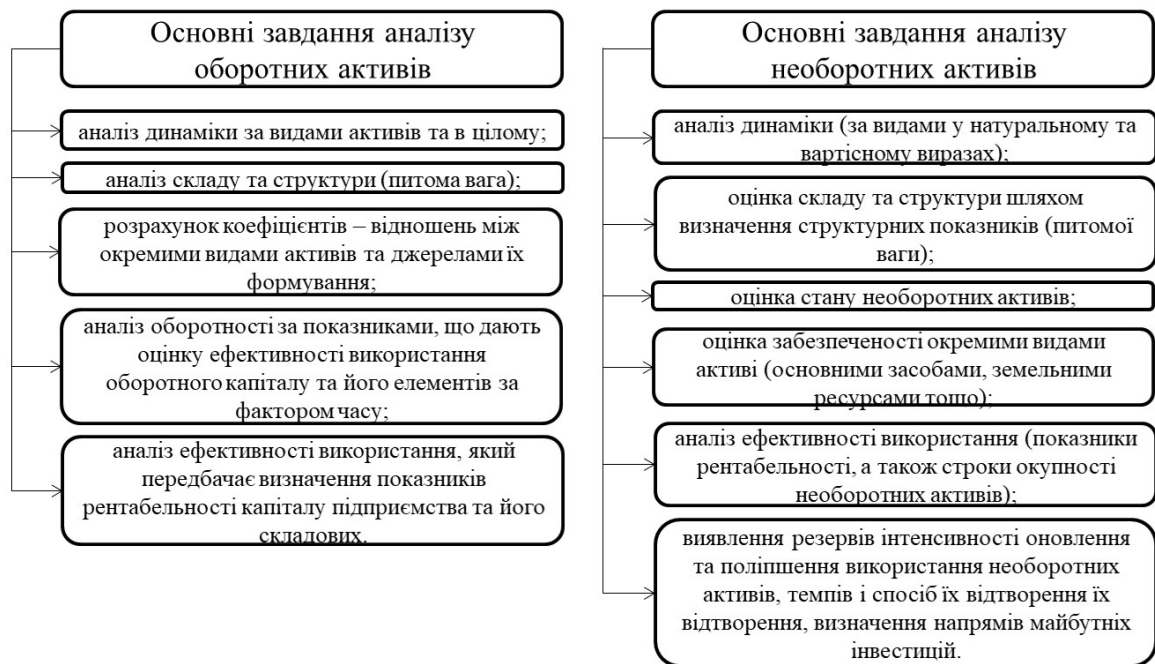

Рис. 2. Основні завдання аналізу активів підприємства

Джерело: сформовано авторами за даними [2].

Проаналізуємо динаміку, структуру активів вітчизняних підприємств за період 2017-2021 рр. (табл. 1).

Таблиця 1

Структурно-динамічний аналіз активів підприємств України за 2017–2021 роки

	2017		2018		2019		2020		2021	
	млн. грн.	%	млн. грн.	%	млн. грн.	%	млн. грн.	%	млн. грн.	%
Необоротні активи	4303282,7	43,2	4584315,5	42,2	4844512,9	42,2	5312301,3	41,9	5650750,2	40,2
Оборотні активи	5650817,4	56,8	6285066,5	57,8	6640282,3	57,8	7360593,6	58,1	8411902,4	59,8
Баланс	9954100,1	100	10869382,1	100	11484795,3	100	12672895	100	14062652,7	100

Джерело: сформовано авторами за даними [1].

Досліджуючи дані табл. 1, спостерігаємо зростання як оборотних, так і необоротних активів підприємства протягом останніх років. Водночас, питома вага необоротних активів коливається від 43,2% у 2017 році до 40,2% у 2021 році, що пов'язано із збільшенням обсягів частки оборотних активів у сукупному балансі підприємств за аналізований період (від 56,8% у 2017 році до 59,8% у 2021 році).

За аналізований період спостерігається стрімке зростання необоротних активів на 1347467,5 млн. грн., або у 1,31 рази. Станом на 31.12. 2021 р. обсяг оборотних активів підприємств України становив 8411902,4 млн. грн., що на 2761085 млн. грн. більше, ніж у 2017 році.

Аналіз активів підприємств є складним процесом, оскільки під час його здійснення потрібно проаналізувати динаміку оборотних та необоротних активів, темпи

їх зростання. Покращити фінансовий стан будь-якого підприємства здатні правильні аналіз, використання та управління оборотними та необоротними активами.

Позитивною тенденцією використання активів підприємств є зміни в їхній структурі у сторону зростання питомої ваги оборотних активів. Бачимо із табл. 1, вітчизняні підприємства ефективно управляють своїми активами. Станом на 2021 рік частка оборотних активів становить 59,8%, це означає:

- ліквідність балансу, тобто вітчизняні підприємства можуть швидко погашати заборгованість;

- прискорення оборотності засобів виробництва;

- ефективне використання оборотних ресурсів та збільшення рівня ділової активності.

Результати аналізу активів вітчизняних підприємств за 2017- 2021 роки свідчать, що не дивлячись на зменшення питомої ваги необоротних активів у сукупному балансі підприємств, вони продовжують зростати. В свою чергу, оборотні активи також мають тенденцію до зростання.